

1990

מדינת ישראל
הכנסת

ש.ז.

פרוטוקול מס' 43

מישיבת ועדת הכספים שהתקיימה ביום ב',
כ"ב באב תשי"ז - 19.8.57. בשעה 11.00.

נוכחים:

- חברי הוועדה:
- י. גורי - היו"ר.
 - י. אפרתי
 - י. בדר
 - א. בהיר
 - א. הרצפלד
 - מ. חזני
 - נ. לויין
 - ז. סוזאייב
 - י. ספיר
 - י. פורדר
 - י. קרגמן
 - מ. קלמר

י. ליברמן - מזכירה

מר קרוון - מטעם משרד המשפטים.

מוזמנים:

נציגי משרד הפיתוח:

- מ. בדר
- מר עקביה.

נציגי חברת החשמל:

- מר כ"ץ
- מר פלד.

מר קרמר - מטעם משרד החקלאות
 מר מגדל - מטעם משרד החוץ.

דר-היום:

- א. אישור העלאת תעריפי החשמל.
- ב. אישור ערבות מטעם המדינה לספינות הדייג שנתפסו במיץ הטריטוריאליים של תורכיה.
- ג. אישור צו הרלבנות.
- ד. שונות.

+ + + + +

פותח את הישיבה.

היו"ר י. גורי:

ז. סוזאייב:
טרם שאנו עוברים לסדר-היום ברצוני לשאול:
כידוע לכם, צווי מכס טאינם מתאשרים במסך
הודשנים מתבטלים. מה יהיה גורל הצו החדש שיצא זה עתה? כי הכנסת
לא תתכנס לאיטור הצו, ועד אשר היא תתכנס יחלפו למעלה מחודשיים. לכן,
הייתי מבקש לשמוע מהאוצר מה נעשה בענין זה.

כן אני מבקש שנקדיש זמן לענין הסימפוזיון
בחיפה, כי יש לי הערות בקשר לכך.

בקצה הישיבה נעמוד על כך.

היו"ר י. גורי:

מ. קלמר:
קראתי בעתונים על המצב המיוחד שנתהווה באילת.
רצוי היה שנשמע מנציגי משרד הפיתוח
הסברים על הנעשה שם.

היו"ר י. גורי:
לא נוכל לעמוד על כל הענינים במסגרת ישיבה
זו; ולאחר מכן מתקיים הסימפוזיון. לכן, אינני
יודע מהי נוכל לקיים ישיבה.

התקיים אצלנו דיון בשאלת תעריפי החשמל ומיצינו
את הבעיה. לאחרונה נתעוררה השאלה והתברר שלא כל הסכום של 1,300,000 ל"י
שיגבה עקב העלאת תעריפי החשמל מיועד למימון החסר בתקציבה השוטף של
חברת החשמל, אלא החלק הארי מיועד למטרה אחרת שאמנם קטורה קטר אמיץ
בעניני חברת החשמל.

מ. בדר:
אני מוכן לחזור על דברי בקיצור נמרץ:

(א) בדברי לא קבעתי כל עמדה בדבר חלוקת הסכום.
אני רק הגינותי בפני ועדת הכספים על העקרון של דיפרנציאציה של המחירים
ואמרת שקיים ויסות בין החשמל הנמכר לצרכנות ולמסחר לבין יתר הצרכנים
של חברת החשמל; כן קיים ויסות בכל ענף וענף. עלינו על דרך זו על דעת
ועדה ציבורית שקבעה פעם את הדברים גם בקשר לעניני חקלאות. קביעת
התעריפים האחרונים נעשה כאשר הבולנו במחירים השונים, על דעת משרד החקלאות,
בקשר לעניני החשקיה על-מנת להקל על אזורים מיוחדים. לכן נקבעו
תעריפים שונים באזורים אחרים. (מר כ"ץ: במשך כל השנים ישנם שני
תעריפים.)

יכול מישהו לחלוק אם הולכים יתר על המידה
לצד מסויים; אבל-עצם העקרון הזה הוא נכון. לא אמרתי דבר על חלוקת-הסכום
של 1,300,000 ל"י, כפי שהוסבר כאן על-ידי דוקטור ארנון ביחס ל-900,000
ל"י ו-400,000 ל"י. אני רק הגינותי על העקרון הזה, כי הוא כשלעצמו נכון.

י. ספיר:
מה גורל השאלות שהוצגו? כי עלינו לקבל
אינפורמציה לשם המשך הדיון היום.

היו"ר י. גורר:
מתברר שנשלח מכתב, אשר בו הביעה ועדת החכספים את מטאלתה ששר האוצר, שר הפיתוח ושר החקלאות יהיו נוכחים בישיבה. כן העברתי לתסומת לבם את הפרוטוקולים של הוועדה, כדי שיוכלו לשתף עצמם בדיון.

י. בדר:
אין ויכוח על עקרון הדיפרנציאציה. אולם, יש לצמצם ככל האפשר את ההבדלים, כי החברה מוכרחת לקבל חזרה, גם מן הצרכן המסלם לפי התעריף הנמוך ביותר, את ההוצאות המיוחדות שישנן עבור אספקת המים - מבלי להתחשב בהון המוסקע או בהוצאות הכלליות - מפני שלא יתכן שחברת החשמל תיתן סובסידיות. זהו המינימום שהחברה מוכרחת לקבל.

למעלה מוכרח הגבול להיות נובע משיקולים מונופוליסטיים. פירוס הדבר - שמעלים את המחירים עד כדי כך שכל העלאה נוספת תפגע בהכנסה. ברור, כי החברה מוכרחת לשאת את עצמה ואסור שבחברת החשמל יהיו גרעונות.

אולם, מתברר שרוצים להעלות את תעריפי החשמל ומן החללאה תקבל חברת החשמל רק 350,000 ל"י וכל יתר הסכומים ילכו למטרות אחרות. מאחד ולחברה ישנם גרעונות, אני מתנגד לסידור הזה, כי החברה מוכרחת לחפש לא מקורות הכנסה מפני שעליה להתקיים,

אשר למסק המים - אזי אם הכוונה לפתח הקלאות, מתוך סיבות כלליות-ממלכתיות, ולהקים נקודות הקלאיות במקומות שהן אף פעם לא תהיינה כדאיות, או רק לאחר השקעה רבה, אני יכול להבין כוונה כזו. אולם, אין זה יכול להיות על חשבון הקלאות אחרת. זה יכול להיות רק על חשבון כספי המדינה. נניח, אם רוצים להביא מים לשדה-בוקר - יש להכניס זאת לתקציב המדינה ולא לתת "מקורות". אז נדע כמה זה עולה לנו. אבל להעלות את תעריפי חברת החשמל כדי ש"מקורות" תשלם פחות, פדי ש"מקורות" תיתן פה וטם מים יותר זולים? זוהי שיטה מסוכנת ופסולה, ובעיקר, כאשר לחברת החשמל ישנם גרעונות.

י. ספיר:
האם, אדוני כיושב-ראש הוועדה, נציגי חברת החשמל וחברי הוועדה מוכנים לדון על ענין תעריפי החשמל מתוך הסכם ברור שסוים הנחה לא תינתן למישהו, אלא לאחר שהצעה כזו תבוא במועדה לבירור בפני הוועדה והוועדה תדון בכך?

היו"ר י. גורר:
ברור לי, כי הוועדה יכולה היום לומר, כי היא ביררה את הענין הזה ומעבירה את הפרוטוקולים לידיעת חשרים, כדי שיוכלו לעמוד על הדעות שחובעו בוועדה, וינהגו כפי שינהגו. אפילו לא הייתי אומר, כי הענין מובא לאישורה של הוועדה מפני שהממשלה אינה זקוקה לאישור הזה. אולם, ישנו נוהל של המלכות בדעת-הוועדה, ודעת הוועדה באה לידי ביטוי בישיבות הקודמות. מכל מקום ברור, כי עלינו לסכם היום שאם לא כן, הענין נדחה עד לחודש אוקטובר.

י. פורדר:
עד כה היה מקובל שלא להעלות את המחירים בלי הסכמת הוועדה. מחובתנו לאשר העלאה זו כדי אף כי אינני יכול לקבל היום אחריות לענין. פעם ובינתיים הגרעון גדל. לתת אפשרות לחברה לעבוד, אך לא יתכן שאנו נשב מדי

י. פורדר:

אולם, ישנם חילוקי דעות לא על עצם ההעלאה, אלא על השימוש בכספי ההעלאה. גם דעתי היא שהצורה כאן אינה מתאימה, אך אני חושב שיש להחליט היום על ההעלאה, שאם לא כן, אנו מגדילים את הגרעון.

לכן, אני מציע לסיכום הדיון לאשר את ההעלאה ולנוא בדברים נדבר שאלת השימוש בכספי ההעלאה.

י. ספיר:

אשר לענין העלאת תעריפי החברה - זו הענין שנמלכים בדעת הוועדה. אולם, אשר לסאלה אם היא צריכה לעשות גרעון של 900,000 ל"י - דבר זה הוא בסמכות הוועדה ועליה להחליט על כך.

א. בהיר:

עלינו היום להחליט בקשר להעלאת מחירי החשמל עקב הגרעון שנוצר בחברת החשמל עם העלאת מחירי הדלק. לכן, אני מציע שנאשר העלאה בסך של 1,500,000 ל"י בערך, למרות שהגרעון הכללי מגיע ל-2,300,000 ל"י. ההעלאה זו תהיה מכוונת להסקיה, למים לשתיה ולתעשיה. וזאת, מתוך הנחה שגם הממשלה תוריש ממחיר הדלק.

אשר לענין "מקורות" - איננו דנים עתה כיצד יתחלק הכסף. בקשר לכך יביא לנו משרד האוצר הצעות נוספות אחרי הפגרה.

מ. בדר:

אני מציע לחברי הוועדה לא לקבל את הצעת חבר-הכנסת בהיר, כי היא אינה פותרת דבר ומסבכת את הבעיה מפני שהיא בניגוד לכל נוהג. ועדת הכספים דנה בדברים שעברו בירור וליבון בוועדת השרים הכלכליים. אזי איננו יכולים לעשות זאת כאן. נוסף לכך, סכום גלובאלי של 1,500,000 ל"י לא יפתור את הבעיה. חברת החשמל ביקשה את ההעלאה עבור מים להסקיה ושאיבת-מים. יכול להיות שהיא עשתה שגיאה ולא ביקשה זאת לגבי התעשיה. אולם, באופן פורמאלי איננו יכולים להביא את ענין התעשיה, כי רק על הדברים האחרים דנו בוועדת השרים הכלכליים.

אם ברצון הוועדה לעזור לחברת החשמל היא יכולה להחליט שהיא ממליצה על ההעלאה הזו ומבקשת מהממשלה שיתקיים שוב דיון על עצם השימוש בכספים הללו. כזה היה הנוהג כל הזמן ושר הפיתוח טרם הוציא איזה שהוא צו שהוא בניגוד לדעת ועדת הכספים. אזי ועדת הכספים אומרת שהעלאה זו מיועדת לחברת החשמל. אבל אנו מוכנים, עקב העקרון של דיפרנציאציה, לדון אתכם עוד פעם; ועד לאותו זמן אנו מתחייבים שלא יועברו כל סכומים מחברת החשמל ל"מקורות".

היו"ר י. גורי:

לדעתי, אנו חייבים לומר, לא שאנו מאשרים ולא שאנו ממליצים, אלא שוועדת הכספים קיבלה לתשומת לב את החלטת ועדת השרים הכלכליים בדבר העלאת התעריפים. אולם, אנו מפנים את תשומת לבם לבעיות שנתעוררו. והבעיות שנתעוררו כמעט מאחדות את כל חברי הוועדה. וזאת, מבלי לומר דבר העלול להתפרש כאילו חברת "מקורות" לא תקבל אף פרוטה אחת, אלא שיתקיים בירור בענין זה, ואין מקבלים את נוסחת מר מ. בדר.

י. ספיר:
לפי הסבר שקיבלנו מחברת החשמל יש להגיד, כי
אנו ממליצים על העלאת התעריפים הנוכחית המוצעת
על-ידי חברת החשמל לכיסוי הגרעון הקיים של החברה,

אשר לשאלה שנתעוררה בקשר לדיפרנציאציה לגבי
השקיה וחברת "מקורות" - על כך יתקיים דיון אחרי הסגרה ועד הדיון הזה
חברת החשמל לא תעשה כל פעולה.

י. נדר:
אני רוצה להגיד לסדר: איננו יכולים לקבל
כל החלטת בדבר התעשייה, כי הענין איננו עומד
על סדר-היום.

אני מסכים להצעתו של חבר-הכנסת ספיר שאנו
מאשרים את ההעלאה. אבל אנו אומרים מראש שאם ישנה כוונת להוריד איזה שהוא
תעריף יש להביאו לדיון נפרד.

י. פורדר:
אינני רואה את ההבדל הגדול ולא איכפת לי לאשר
את הדברים הללו. אני תומך בהצעה למסור את
החומר לשר האוצר ולשר-החקלאות ולומר שאנו בעד עזרה לחקלאות - אם היא
עובדת בתנאים מיוחדים, ובמיוחד כאשר הדבר קשור בנסחון. אבל אנו דורשים
לחזור ולדון על הצורה. דעתי היא שהדבר צריך להעשות בצורת סובסידיה
ולא בצורת מניפולציות.

אני מוכן להוסיף ולומר שאנו מבקשים מחברת
החשמל להחזיק בכסף עד אשר נחליט בדבר, כי אינני רואה הבדל מבחינת
השקפת הממשלה היכן נמצא הכסף.

היו"ר י. גורי:
אני מוכן להתאחד על הצעת חבר-הכנסת פורדר,
כלומר, עד אשר יקויים הדיון הזה אין לחתוך
סופית את הדברים בנוגע לשימוש בכסף.

י. פורדר:
אני מוכן לקבל זאת.

היו"ר י. גורי:
אזי מובאת ההצעה המתחלקת ל-3 חלקים: (1) קיבלנו
לתשומת לב את העלאת התעריפים; (2) אנו
לבעיות שנתעוררו בדבר סובסידיה במישרין ובעקיפין, הוועדה
מבקשת בידור נוסף בענין זה; (3) הוועדה מביעה משאלתה, כי עד אשר יקויים
הדיון לא יוחלט סופית על אופן השימוש בכספים שייגבו עקב העלאת
התעריפים.

י. ספיר:
אני מציע: (1) מקבלים לתשומת לב וממליצים על
העלאת התעריפים להשקיה וטאיבה, כפי שהוצע
על-ידי חברת החשמל, לכיסוי הגרעון הקיים של החברה בתחום של
2,300,000 ל"ש; (2) אשר לשאלת האזורים המיוחדים בקשר עם המים
המסופקים ל"מקורות" - יתקיים דיון מיוחד בקשר לצורת הסובסידיה
שמציעים לתת להם.

נדמה לי, כי עתה יש לאשר את העלאת התעריפים,
זכר יתר הדברים - צריך עדיין לעכל.

י. אפרתי:

י. בדר: אני מציע: (1) בחתשב בהכרח לשאוף לכיסוי הגרעון הקיים וחשוטף של חברת החשמל מסכימה הוועדה להעלאת התעריפים על השקיה וטאיבה; (2) הוועדה מבקשת להביא בפניה כל תכנית לגבי דיפרנציאציה ולגבי הנחות אחרות בתעריפים של השקיה וטאיבה.

היו"ר י. גורן: ברור, כי לאחר כל הבירור הזה אנו חייבים להפנות את תשומת לב השרים הכלכליים שהגרעון השוטף הוא 2,300,000 ל"י; כן אנו מבקשים לחביא לידיעת הוועדה מהן המחטבות שעולות בוועדת השרים הכלכליים, כדי לפתור את הבעיה הזו. נדמה לי, כי לוועדת הכספים מותר לשאול שאלה כזו. פסקה זו באה כדי להדגיש ענין זה.

מ. קלמר: אני רוצה לשמוע מפי היושב-ראש בקשר להצעת חבר-הכנסת פורדר: בפסקה זו בה אנו מביעים מטאלה שלא להשתמש בכסף עד אשר יתקיים הדיון - האם דבר זה מכוון לכך שלא תהיינה הנחות, אם גם אין אומרים זאת בפירוט?

היו"ר י. גורן: אינני אומר זאת. אינני יודע. זה אומר שאנו מביעים מטאלה שלא יוחלט סופית בכספים שייגבו עקב העלאת תעריפי החשמל, מובן שאנו רוצים לקיים בירור נוסף, אשר לפי תוצאותיו יחליטו אם לקבל את דעתנו או שלא לקבלה.

י. פורדר: הצעתי פשוטה וברורה: הנחתי היא שעד אשר יתקיים הדיון הבא לא יחול שינוי, כי אני רוצה למנוע יצירת עובדה. לכן, אני אומר שלא ישתמשו בכסף הזה - בטבילי זה ברור ומספיק מפני שאינני רוצה לקבוע בדגוע זה איזה שהם מסמרות לפתרון הבעיה.

היו"ר י. גורן: ישנן שלוש הצעות: (1) של חבר-הכנסת פורדר; (2) של חבר-הכנסת ספיר; (3) של חבר-הכנסת בדר. הצעתו של חבר-הכנסת פורדר היא בתוספת שמפנים את תשומת לב הממשלה.

ה צ ב ע ה :

- בעד הצעת חבר-הכנסת בדר - 4
- בעד הצעת חבר-הכנסת ספיר - 5
- בעד הצעת חבר-הכנסת פורדר - 8

ה ח ל ט ה :

לקבל את הצעת חבר-הכנסת פורדר.

(נציגי חברת החשמל ומשרד הפיתוח . . . 7/)
עוזבים את הישיבה.)

ועדת הכספים
19.8.1957

איטור ערבות מטעם המדינה
לספינות הדייג שנתפסו במים
הטריטוריאליים של תורכיה.

ב. איטור ערבות מטעם המדינה לספינות הדייג שנתפסו במים הטריטוריאליים
של תורכיה:

ברצוני להביא לידיעת חברי הוועדה תוכן
המכתב שכתבתי לשר האוצר ולשר החקלאות בקשר

היו"ר י. גורי:

עם ענין החטמל.

(קורא את המכתב).

כן ברצוני להביא לידיעת חברי הוועדה מכתב
שהובא זה עתה ולא דובר אתי על כך לפני כן אף מלה אחת. המכתב מבקש מאתנו
לאשר ערבות מטעם המדינה עבור ספינות הדייג שנתפסו במים הטריטוריאליים
של תורכיה.

(קורא את המכתב).

מ. קרמר: עתה מתנהל מטפט בענין זה ואנו מקווים שהוא
יסתיים בזמן הקרוב. משום כך המלצנו ולחצנו -
על שחרור הספינות בערבות, שאם לא כן, נגרם נזק רב גם למשק וגם לדייגים,
כי המטפט עלול להמשך שנים.

מ. קרמר:

מ. מגדל: נפל בגורלנו להיות קשורים עם תורכיה ביחס
למטפט קודם ואנו יודעים שסתבת אצלם היא כנראה
מסורת של מאות שנים. אני יכול למסור כאן, כי משרד החוץ ניצל את
היחסים המדיניים כדי להקל על המצב. אבל לפי טעה הדרך עדיין ארוכה, שם
מתחילים עתה לעשות אקספרטיזות ובודקים את סוג הדגים שנמצאו בספינה,
כי ישנו סוג דגים מיוחד הנמצא רק במים הטריטוריאליים של תורכיה.

מ. מגדל:

י. ספיר: מה טכום החוב המגיע לממשלה עבור הספינות
הללו?

י. ספיר:

מ. קרמר: בערך 90% מערכן.

מ. קרמר:

ה ח ל ט ה :

לאשר את מתן הערבות מטעם המדינה.

(ה"ח קרמר ומגדל עוזבים את הישיבה).

ג. איטור צד הריבית:

בענין זה נסתמכו שלוש הצעות.

היו"ר י. גורי:

י. פורדר:

נאמר כאן על-ידי כמה חברי ועדה שאינם רחוקים מחקלאות שבארצות שונות יש עבור החקלאות מחיר-זול יותר. למדתי את הדברים ולא יכולתי למצוא איזה שהוא פתרון. אולם, ברצוני להוסיף: דובר כאן על הסיכון שיטנו בענין זה. מספר חברים אמרו שאין כאן כל סיכון. אני רוצה להביא דוגמה שיש בענין זה סיכון גדול: אם הבנק האפוטיקאי נותן היום מסכנתם בהצמדה, תרי אין כל בטחון שלא יחול סיכוי בערך הדולר או באינדקס ואז לא ברור אם תהיה התאמה לערך קבנין ואם האיש שקיבל את ההלוואה יוכל לסלם אותה. יוצא, שיש כאן ריזיקה גדולה.

היתה לי שיחה נוספת עם סר האוצר והוא ביקש שנעשה נסיון נוסף להגדיל את הסכומים לסיכון. אינני רואה אפשרות מעטית אחרת מאשר זו של הוצאת אמיסיה לסיכון. נדמה לי שמוטלת חובה על יושבי השולחן הזה לאפשר זאת לממשלה ולא לעמוד על המקח של רבע אחוז. אני יכול-רק להודיע לכם שבנק רציני לא יוכל לתת הלוואות במרביה שהיא פחותה מ-7,5%. אני מצירי לא אתנגד להוסיף כאן שמילות חנייתנים בהצמדה לחקלאות על כל צורותיה יש להביל את המרביה ולהעמידה על 7%.

א. בהיר:

אני מבקש את היועץ המשפטי לנכות ולנסח את הצעת: ניתנת רשות למוסדות בנקאיים לקבל ריבית מכסימאלית של 7,25% תמורת כספים שחם-מגייסים ופסלמים עבורם ריבית של 6%. זאת אומרת שתהיה כאן מרביה של 1,25%. כלומר, אם בנק מקבל כספים מקופות תגמולים-ומפקדונות בהצמדה ובריבית של 6%. אזי מותר לו לקחת ריבית של 7,25%, כי הוא אחראי לכספים אלה.

י. קרגמן:

אני מסכים שהגג הכללי יהיה 7½%. אבל אינני יכול לקבל את הצעתו של חבר-הכנסת בהיר שדבר זה יהיה מותנה בריבית של 6%. דעתי היא שהריבית צריכה להיות 7½% בשביל כולם.

א. הרצפלד:

נציגי הבנקים שעמם טוחחנו השלימו עם העובדה שהריבית צריכה להגיע ל-7¼%. על-כן, עלינו להתאחד פביב אחוז זה ולא ליצור שתי דרגות: האחת לחקלאות והאחרת - לא לחקלאות, כי לפעמים אין זה לטובת החקלאות.

י. פורדר:

למעשה נוצר כאן מצב מוזר: עד כה חשבתי שישנה חשיבות לדעת הממשלה לגבי חטולחן הזה. אולם, מאחר ומספר חברי ועדה עוררו כאן שאלות שונות למדתי את הדברים והשתדלתי למצוא איזה שהוא מוצא. ראיתי שדרושים לנו סכומים גדולים לסיכון ויש לעשות מאמץ ולהוציא אמיסיה לכך. בדקתי את הדברים ומצאתי, כי הוצאת אמיסיה כזו ללא כל דוח צריכה להנתן ב-6¼%, כי הממשלה נותנת זאת ב-6% ו-6½%. כן יש לזכור שעל אמיסיה כזו בולים ועוד-ואז מגיע האחוז ל-6¾%. אזי יש לתת לאדמיניסטרציה ריזק של 1%. יוצא איפוא, כי אז האחוז צריך להגיע ל-7¾%. אולם, כיון שאין רוצים לעלות על 7½%, חרי יש לקבל אחוז זה, כי אין להציע דבר שמראש יש בו משום הפסד.

לכן, אני מציע לקבל 7½% ולא לסכן את הנסיון והמאמץ לצרכי הסיכון.

ועדת הכספים
19.8.1957
איסור צו הריבית.

מ. חזני:

הצעתי היא: הצו יהיה על 7%. אולם, במידה
והבנק מפיץ אגרות שלו, כלומר, שיט לו בקטר

לכך הוצאות הפצה נוספות - הוצאות אלו יכולות להגיע עד כדי מחצית
האחוז.

י. אפרתי:

אני מסכים להנחותיו של חבר-הכנסת פורדר, ולכן
אני מסכים שרק במקרה של הבנק האפוזיקאי

תגיע הריבית ל-7½%.

ז. סונזאייב:

בזמנו, התנגדנו לחוק הריבית. אולם, הממשלה
קיבלה את החוק וקצת הסתככה בו. אנו מתנגדים
להכניס כל דיפרנציאציה חדשה. בחוק הריבית דובר על חקלות-במתן חלוואות
לצרכי חקלאות ותעשיה, עתה מציעים להכניס דבר נוסף. לכן, אני אומר
לחבר-הכנסת פורדר-שלא יכניס דיפרנציאציה נוספת לגבי החקלאים והנימוק שלו
שיש כאן סיכון רב, הרי אפשר להכניס אחוז מסויים של קומיסייה.

מסוים כך, הצעתי היא: אשר לצרכי סיכון -
איננו רוצים להכביד על הפעולה ונמנע בהצבעה. אבל נצביע נגד הכנסת
דיפרנציאציה נוספת. כלומר, נמנע מהצעת חבר-הכנסת פורדר המציע שיעור
של 7½% ריבית.

היו"ר י. גורי:

הבעיה הפרימארית המתעוררת היא: האם הוועדה
מוכנה לאשר ניסוח שיט בו משום איפליקציה
לקביעת שתי רמות; אזי אם הוועדה מוכנה לזה צריך לאשר ריבית של
7,5% אך ורק למטרה מסוימת אחת: החלוואות של הבנק האפוזיקאי
לצרכי סיכון; ואילו בכל שאר המקרים תגיע הריבית ל-7%, 7½% או 6,5%.

הצעת חבר-הכנסת חזני אומרת שההנדל בשיעור
הריבית הוא לא רק לגבי סוג אחד של חלוואות, אלא גם אם הבנק מפיץ את האגרות
ויש לו הוצאות ביחס אליהן.

י. בדר:

מבין אני למצבו של הבנק האפוזיקאי, כי אם
הוא מקבל אשראי יקר באופן יחסי וצמוד, והוא
מוכרח להעבירו, אזי דרושה להם מרבית מסויימת. לדעתי, אם אנו נלך
אחר מצבו של הבנק האפוזיקאי, נכנס לסכך שלא נוכל לצאת ממנו. לכן, אם
אנו רוצים לעשות יוצא מהכלל, אשר במידה והוא צודק מבחינה משקית,
אנו/מוכרחים להגבילו ביותר. משום כך באה הצעתי: רק לגבי הבנק האפוזיקאי
ולמטרת סיכון בלבד; כן יש להוסיף ולהגדיר: אשראי שניתן ונתקבל-בהצמדה
מניירות ערך צמודים. ברור שיהיה עלינו להגדיר מהו בנק אפוזיקאי, או
שנקבע שבנק אפוזיקאי לצורך זה שאותו קבעה ועדת הכספים. אף יש להגדיר
מהי חלוואה אפוזיקאית הכיתנה לזמן ארוך יותר מאשר שנתיים.

י. פורדר:

למדתי מחבר-הכנסת בדר שאסור בחקיקה לקבוע
חוק למקרה מסויים ועתה הוא רוצה בדיפרנציאציה.

אולם, אני הייתי מוכן להציע הצעה אחרת:
לקבוע את הריבית ל-7% ולקבל את הצעת חבר-הכנסת חזני שהאוצר רשאי לתת רשות
ואם ישנן הוצאות כאלה, להגיע עד מכסימום ריבית של 7,5%.

א. בהיר:
אני מתננד להעלאת הריבית מ-6,5% ל-7,5% לכולם,
כפי שהדבר יטנו בצו. אנו רק רוצים לתת אפטרות
למוטדות מסויימים שיש להם אחריות לפעולות אלו לקבל ריבית גבוהה יותר.

לכן הצעתי היא: המכסימום נשאר 6,5% לגבי
בנקים - לפי הגדרת חוק בנק ישראל - הנותנים הלוואות בהצמדה מאמצע
סגייסו אצל אחרים. אזי מותר להם לקבל 7¼% למסרת חקלאות, תעטיה וטיכון,
בהצמדה ועל אחריותו.

י. קרגמן:
אי-אפשר לקבל הצעה זו, כי מי ירצה ללכת
לבנק ולקחת אגרות? בוודאי שיפנו ישר לממשלה.

י. בדר:
בהתאם להצעת חבר-הכנסת בהיר ניתנת הברירה בפני
הבנקים אם לתת את הכספים שהם מגייסים לממשלה
ולחרויה 2%-3% באופן חד-פעמי, או לתת הלוואות בריבית של 7¼%. עד כה
לבנקים לא היתה הברירה הזו.

מ. חזני:
אני רוצה לחזור ולנסח את הצעתי: צו הריבית-
נשאר 6,5%; בנקים, אשר בהתאם להגדרה מיוחדת,
עובדים בכסף זר על אחריותם תהיה הריבית 7,5%.

י. קרגמן:
אני מציע לתקן את הצעת הממשלה ולהעמידה
על 7¼% לגבי כל מקרה.

י. אפרתי:
אני מציע: לגבי הבנק האפותיקאי תגיע הריבית
ל-7,5%, לגבי כל המקרים האחרים - 7¼%.

היו"ר י. בורי:
כן ישנה הצעה לגבי הבנק האפותיקאי המגייס
כספים על-ידי הוצאת אגרות חוב למטרות שיכון,
רק הוא רשאי לקבל 7,5%.

אנו ניגשים להצעות. הנוהג הוא שמצביעים את
כל ההצעות ואם תבוא דרישה להצביע הצעה כסויימת בעד ונגד - אינני
רשאי לסרב לה.

א. הרצפלד:
אני מציע שלגבי כולם יהיה האחוז 7¼% ולגבי
הבנק האפותיקאי - 7,5%.

א. בהיר:
אני מצטרף להצעת חבר-הכנסת הרצפלד, במקרה שלא
תקבל הצעתי.

מ. חזני:
אף אני מצטרף להצעת חבר-הכנסת הרצפלד.

ח צ ב ע ה :

- 4 - בעד הצעת חברי-הכנסת בהיר ואפתי
- 5 - נ ג ד

הצעת חברי-הכנסת בהיר ואפתי - ל א נ ת ק ב ל ה

מ. חזני: אני חוזר להצעתי המקורית שהריבית תהיה 6,5% ו-7,5%

היו"ר י. גורי: עתה אני מעמיד להצבעה את ההצעה שלגבי כל הבנקים יגיע שיעור הריבית ל-7½% ולגבי הבנק האפותיקאי - 7,5%

ח צ ב ע ה :

- 5 - בעד הצעה זו
- 2 - נ ג ד
- אין - בעד הצעת הממשלה

ה ח ל ט ה :

לקבל את ההצעה האומרת שיש להעמיד את שיעור הריבית לגבי כל הבנקים על 7½% ולגבי הבנק האפותיקאי - 7,5%.

מר קטרון: אזי המטרה נפלה. עתה יבוא סעיף נוסף:

3"א. מילווה צמודה הניתן על-ידי הבנקים.
 על אף הצטרף בסעיף 3(א):
 (1) מילווה צמודה ערך, כמטמעותו בסעיף 3, הניתן על-ידי מוסד בנקאי כמטמעותו בחוק בנק ישראל תשי"ד-1954 יהיה שיעור הריבית המכסימאלית 7½ למאה לשנה; ואם המילווה ניתן על-ידי מוסד בנקאי כאמור יתווכח עליו על-ידי שר האוצר באיטור ועדת הכספים של הכנסת כבנק אפותיקאי יהיה שיעור הריבית 7,5 למאה לשנה.

עתה יבוא סעיף קטן חדש: "הוראות סעיף 3(ג) יחולו בשינוי המחוייב לפי העניין".

אין זה עדיין ביסוס סופי ואני רוצה עוד ללטט אותו.

היו"ר י. גורי: האם הוועדה מתכוונת ל"בנקים" כמטמעותם בפקודת הבנקאות 1941, או מוסד בנקאי כמטמעותו בחוק בנק ישראל?

אני מבקש שיהיה כאן הניסוח הכולל את קופות
התגמולים.

י. אפרתי:

אני מעמיד להצבעה את ההצעה אם להוציא מוסד
מסויים מכלל זה.

היו"ר י. גורי:

ה ח ל ט ה :

אין להוציא איזה שהוא מוסד בנקאי מכלל זה.

בהתאם לכך ינסח היועץ המשפטי סעיף זה.

היו"ר י. גורי:

ד. שונות:

היו"ר י. גורי:
בעוד ימים אחדים עומד להתפרסם הדין-וחשבון
של בנק ישראל ביחס לעליית אמצעי התשלום. כן
על חברי הוועדה להיות ביום ג' בבוקר בחיפה. עלי לציין שאני לא יזמתי
ימי עיון אלה, אלא חברי הכנסת בהיר בא בדברים עם בנק ישראל וחס מוכנים
לממן את ההוצאות ואילו ההוצאות הן על חשבון החברים. כן התעוררה שאלת
צירוף עוד סתי ועדות - ועדת העבודה וועדת הכלכלה. נעשו סידורים
במזכירות הכנסת שעבור ימי עיון אלה יקבלו חברי הכנסת אסל
12 ל"י ליום.

אשר לתכנית - דנו בה שלושת יוטב-ראט הוועדות
יחד עם נגיד הבנק ומר כוכבי. ברור, כי אינני שולל אפשרות להציע שינויים
שאביאם בפני נגיד הבנק.

ז. סוזאייב:
אני מתנגד לצורה הזו של הוצאת כספית למטרה זו.
ועדת הכספים של הכנסת אינה צריכה לגרום לכך
שהכנסת תוציא כספים, כדי להביא את חברי הוועדות לקריית הסכניון על-מנת
שישמעו שם הרצאות מפקידי הממשלה המופיעים במסך השנה בפני הוועדה. כל
הכבוד לכל פקיד הממשלה וכבודו של כל אחד במקומו מונח. אבל יש ערך
לימי עיון כאלה אם נותנים הרצאה עיונית, שיאורטית על בעיות מסויימות,
כמו: שיאוריות למלחמה באינפלציה - לדעתי, זה היה יכול להיות יעיל
מאד. אולם, אני שולל סימפוזיון על בעיות השיכון - כפי שנושא זה מופיע
ברשימת ההוצאות - כי זוהי בעיה רצינית, כלכלית ופוליטית ולכל אחד יכול לה
להיות דעה משלו בענין זה. על כן, אני אומר שזהו נושא לישיבות ועדת הכספים
ולא לסימפוזיון על חשבון המדינה.

נוסף לכך, עם כל הכבוד לפקיד הממשלה המוכשרים,
אבל להפוך אותם למרצים ואת חברי הכנסת לסטודנטים
המדינה - נדמה לי, כי זה הרחיק לכת.

- כן דעתי היא שאפשר לצמצם את כל התכנית ולכסל
את הסימפוזיון. מכל מקום, אם תבוא כאן ביקורת ציבורית היא תהיה מוצדקת.

י . ספיר :

אף אני משוכנע שחלק מסויים של התכנית לגבי בעיות שמופיעות באופן שוטף בוועדת הכספים תהיה זו קצת רפליקה ממה שאנו עושים במסך כל ימות השנה.

אף אני מצטרף לדעה שאפשר היה לצמצם את מספר-הנושאים רק לאותם הנושאים שאינם מופיעים במסך כל ימות השנה. משום כך, נדמה לי שאפשר היה לצמצם את מספר הימים ולהעמיד את הסימפוזיון רק על 5 ימים וכל חבר ועדה יוכל לבחור לו את הנושא שבו הוא רוצה להשתתף.

היו"ר י . גורדי :

תחילה ברצוני לעמוד על הנקודה שעליה דיבר חבר-הכנסת סוזאייב בקשר להוצאות על חשבון המדינה. אותם הפסידים שיבואו להשתתף בטיחות שתערכנה בערבים הם לא ישבו שם כסטודנטים. יכול מישהו לחשוב שיש כאן ניצול כספי המדינה. אולם, הכנסת רואה בזה דבר חשוב.

נוסף לכך, לא מתקבל על הדעת שכל אחד יבחר את היום בו הוא רוצה להשתתף בהוצאות, כי הועמדו לרשותנו מספר מסויים של חדרים, מאחר ושם ישנו בית-מרגוע.

י . בדר :

אני לצערי לא אוכל להשתתף בסימפוזיון זה, כי יהיה עלי לצאת לחוץ-לארץ. אולם, לועתי, חלשה התכנית עקב פיזור הנושאים. כן ישנן כאן שאלות שהן יותר פראקטיות, פוליטיות ואקטואליות מאשר התעמקות טיאוריטית. לחברי הוועדה דרושים אותם הנושאים שהם אינם יכולים ללמוד בוועדה.

היו"ר י . גורדי :

אם מישהו מחברי הוועדה רוצה להביא את הערותיו בפני נגיד בנק ישראל ומר כוכבי הוא יוכל לעשות זאת. כן נודיע למזכירות הכנסת ולמר כוכבי שכיון שיסגם-חברי ועדה שאינם רוצים להתקטר לכל הזמן, אין להזמין עבורם חדר, כדי לא לגרום להוצאות מיותרות. אזי תינתן לחברי הוועדה אפשרות לבוא לאותן ההוצאות שהם יהיו מעוניינים בהן. אולם, אם יתברר שהכל רוצים לבחור להם רק ימים בודדים, אזי כל העניין נופל.

אני רוצה לבקש את רשות חברי הוועדה שברגע שאקבל את דין-וחשבון נגיד הבנק על עליית אמצעי התשלום אודיע לחברי הוועדה על ישיבה רגילה של הוועדה בחיפה.

ה ח ל ט ה :

לתת אפשרות ליושב-ראש הוועדה לקרוא לישיבת הוועדה בחיפה.

היו"ר י . גורדי :

העבירו אלינו מהכנסת את ענין הביוב באיזור "דן" אני מציע להרכיב ועדת משנה לענין זה שתתכנס או ביום א' או ביום ב'. חברי ועדת המשנה יהיו חברי-הכנסת: בדר או לוין, ספיר או סוזאייב, חזני, פורדר, צור, רובין, קרגמן ואנוכי.

ב . ספיר :

רצוי היה להזמין לישיבה זו את נציגי השלטון המקומי באיזור.

19.8.1957

ש ו ג ו ת.

היו"ר י. גורי:

אשר לענין הדיינים - נדמה לי, כי אין לומר אפשר
אחרת אלא להביא את הענין למליאת ועדת הכספים.

אשר למשכורתו של מבקר המדינה - הודעתי שדינו
של מבקר המדינה לגבי השינויים במשכורת השדים היא כדין האחרים, אולם,
לא הבאתי ענין זה לאישורה של ועדת הכספים. הכנסת העבירה לנו גם ענין
זה.

בקשר לענין הדיינים - הודעתי ביחס
למשכורת הקודמת שדינם כדין השופטים. אמנם אמרתי זאת בוועדת המשנה ולא
בוועדת הכספים. אבל נדמה לי שזה מובן מאליו.

כן ישנו ענין הקאדים ומדוע להפלותם לרעה?

קאדי הוא שופט לפי החוק המקורי.

מר קטרוין:

אנו איטרנו והוועדה קבעה את משכורתם של הדיינים
המוסלמים כדלקמן:

היו"ר י. גורי:

(קורא את המכתב).

אשר לוותק השופטים - כבר החלטנו על כך

בישיבה הקודמת.

אבל ברור ש-10 הלירות מתחילות מ-21.7.55

י. ספיר:

כן. אני מבקש שנברר זה יחול גם על הקאדים.

היו"ר י. גורי:

הישיבה ננעלה בשעה 14.40.